

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Рая Николова Каназирева, Софийски университет „Св. Климент Охридски“

на дисертационен труд за присъждане на научна степен „доктор на науките“

в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление 3.8. Икономика

Автор: Гражина Кацицка

Тема: Теоретико-методологични основи на формирането на системата за антикризисно управление в предприемаческия сектор в условията на пазарна икономика

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № 131 от 11.04.2025 г. на Ректора на Висше училище по застраховане и финанси проф. д.ю.н. Борис Велчев съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Теоретико-методологични основи на формирането на системата за антикризисно управление в предприемаческия сектор в условията на пазарна икономика“ за придобиване на научна степен „доктор на науките“ в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.8. Икономика. Автор на дисертационния труд е д-р Гражина Кацицка – докторант на самостоятелна подготовка към докторската програма "Финанси, застраховане и осигуряване" във ВУЗФ.

Предадените от Гражина Кацицка материали включват: дисертационен труд на руски език, автореферат на български и руски език, декларация за оригиналност, справка за изпълнението на минималните национални изисквания за придобиване на ОНС „Доктор на науките“ в професионално направление 3.8. Икономика, списък с всички публикации и публикациите за конкурса, копия на деветнадесет публикации, списък с известните цитирания, резюмета на представените деветнадесет публикации за конкурса, автобиография.

2. Кратки биографични данни за кандидата

Кандидатът притежава магистърска степен по "Мениджмънт" от Люблинския технологичен университет, Полша и докторска степен от Лвовския национален университет „Иван Франко“, Украйна.

3. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд се състои от увод, пет глави, заключение и списък с библиографски източници. Обемът на дисертацията е 425 страници и включва 25 таблици, 6 фигури и списък с 371 използвани източници.

Целта на дисертационното изследване е разработването на теоретични постановки, методологични подходи и методически препоръки за формиране и развитие на концептуалните основи на системата за антикризисно управление на предприемаческите структури в условията на преход към иновационна икономика, с цел предотвратяване на рисковете и минимизиране на влиянието на кризисните фактори, които оказват негативно въздействие върху устойчивостта и оперативната ефективност на предприятията.

Обект на изследването е системата за антикризисно управление в предприемаческия сектор. Предмет на изследването са концептуалните, теоретико-методологичните и методико-практическите основи за формирането на система за антикризисно управление в предприемаческия сектор в условията на пазарна икономика.

Методите на изследване включват обзор на научната литература, анализ на теоретичната рамка по темата като са приложени индукция, дедукция и синтез на резултатите от съществуващата научна литература и са представени примери от практиката за формиране на изводи и препоръки за теорията и практиката.

Глава първа представя теоретичните основи на процесите на формиране на криза и антикризисно управление в икономическата среда. Глава втора се фокусира върху теоретичния обзор на проблемите на регулирането на икономическата дейност на предприятията в условията на криза и развитие на системата за антикризисно управление в предприемаческия сектор. В трета глава са представени методологичните аспекти на формирането на системата за антикризисно управление в предприемаческия сектор. В четвърта глава се прави оценка на ефективността и организацията на системата за контрол на реализацията на антикризисно управление в предприемаческия сектор на база на резултатите от теоретичния обзор в първа и втора глава. В пета глава са представени съвременни тенденции и нови подходи към организацията на системата за антикризисно управление в предприемаческия сектор като са представени примери от практиката, които могат да се окажат като мини-казуси.

4. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Според справката за научните приноси (Автореферат, стр. 7-12), характерът на приносите може да се обособи в две групи:

(1) Теоретико-методически:

- Разработена е концептуална система от модели за антикризисно управление на предприемаческите структури въз основа на анализ на съществуващата теоретична рамка.
- Синтезирана е дефиниция на категорията „кризисни явления в икономиката“ в резултат на анализа на научната литература.
- На база на анализа на научната литература в областта, са класифицирани факторите, допринасящи за възникването на кризи в предприемаческия сектор.
- Разработен е концептуален модел за използване и внедряване на методи и инструменти за анализ на ключовите фактори, предизвикващи кризи в предприемаческия сектор, основан на цикъла „Причина-Резултат-Мярка“.

(2) Практико-приложни приноси:

- Разработени са практически препоръки към предприемаческите структури за внедряване на антикризисни стратегии, включително методи за оценка на устойчивостта, механизми за мониторинг и управление на риска, както и подходи към цифровизация на управленските процеси.
- Предложени са подобрения на съществуващите методики за регулиране и стимулиране на предприемаческата дейност в условията на криза.

Така групирани, приносите са резултат от личните усилия на автора.

5. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Кандидатът е представил деветнадесет публикации свързани с темата на дисертационния труд, които представляват статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове.

Публикациите могат да бъдат класифицирани както следва:

- по вид: статии в научни списания – 16 броя; статии в сборници с доклади от научни конференции – 1 брой, статии в глава от монография – 1 брой;

- по език, на който са написани: на полски език – 7 броя; на украински език - 6 броя; на английски език – 4 броя; на руски език – 2 броя;
- по брой на съавторите: самостоятелни – 10 броя; с един съавтор – 9 броя.
-

6. Преценка за изпълнение на минималните национални изисквания

Според представената справка за изпълнение на минималните национални изисквания за придобиване на научна степен „доктор на науките“ в професионалното направление 3.8. Икономика – минималните национални изисквания са изпълнени.

7. Автореферат

Авторефератът отразява по коректен и систематизиран начин цялостния текст на дисертационното изследване, както и основните резултати, постигнати в дисертационния труд.

8. Критични забележки и препоръки

Имам следната критична бележка: на стр. 6 и стр. 11 от Автореферата са изброени приложените методи на изследването и личния принос, като сред тях е посочено, че е проведено „икономико-математическо моделиране“ - а то не е сред действително използваните методи и приноси в представения дисертационен труд.

Препоръка: От полза би било провеждането на собствено емпирично изследване за оценка на влиянието на кризисните фактори с прилагане на статистически анализ и/или конструиране на математически модели с променливи от класифицираните в теоретичния анализ фактори. Така биха се тествали издигнатите хипотези на дисертационния труд. Такова изследване би дало допълнителни научни и приложни приноси по темата на дисертацията.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд **съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката** и отговарят на всички изисквания(та) на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Представените материали и дисертационни резултати **напълно**

съответстват на специфичните изисквания на Правилата за условията и реда за придобиване на научната степен “доктор на науките” във Висшето училище по застраховане и финанси.

Дисертационният труд показва, че кандидата Гражина Кащицка **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по Професионално направление 3. 8. Икономика, като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научни изследвания.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди научна степен „доктор на науките“** на Гражина Кащицка в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; Професионално направление 3. 8. Икономика.

12.05.2025 г.

Рецензент:
доц. д-р Рая Каназирева